

Barnbokslut 2017

Barnbokslutet följer upp Region Kronobergs ansvar för att omsätta barnets rättigheter i barnkonventionen.

1.1 Likvärdiga villkor och förbud mot diskriminering

Region Kronobergs värdegrund utgår från respekt för människan. Vi arbetar för allas lika värde, jämställdhet, jämlikhet och förbud mot diskriminering.

- *Rätten till likvärdiga villkor för barns uppväxt och utveckling:* Inom Barn- och ungdomshabiliteringen pågår ett arbete under 2017-2019 med genomgång/utveckling av samtliga vårdprocesser för likvärdig habilitering.
- Folkhälsa och social utveckling har genomfört hbtq-diplomering av personal inom elevhälsan i länet.
- *Rätten till likvärdig tillgång till utbildning:* Att öka tillgängligheten till lärande och måluppfyllelse för nyanlända elever har varit ett fokus i fler av kommunerna, bl.a. genom att arbeta med språkutvecklande undervisning. Kompetens och lärande och Folkhälsa och social utveckling har i samverkan med länets kommuner bedrivit projektet Plug In 2.0 som syftar till att motverka avhopp från gymnasieskolan.
- För att skapa en större likvärdighet och ökad tillgänglighet till digital teknik har Kompetens och lärande tillsammans med AV-media åkt runt till skolorna i länet med en buss lastad med ny spännande teknik. Projektet är en del av satsningen Mot nya höjder och är kopplad till den nationella IT-strategin.

1.2 Barnanpassad information och barnets delaktighet

Barn har rätt att vara informerad om, och delaktiga i, frågor som berör deras liv, samt rätt till information som de kan förstå, på ett enkelt och begripligt språk.

- *Rätten till information:* Kompetens och lärande har tillsammans med elever på en högstadieskola i länet tagit fram dialogkort med scenarier kring barn och ungas användning av digitala verktyg och medier.
- Kompetens och lärande har utformat en film där barn har blivit intervjuade kring vuxnas användning av digitala medier.
- Folkhälsa och socialutveckling har tagit fram en film med tillhörande tryckt materiel för att marknadsföra egenprovtagning av klamydia för unga.

Region Kronoberg har under 2017 genomfört ett flertal utvärderingar som riktat sig till barn och som har använts för att förbättra verksamheten och ge ökad kunskap och kompetens:

- *Rätten till delaktighet:* Elever från Hagaskolan i Alvesta förmedlade sina åsikter om vad de upplever är viktigt att länets vuxna fokuserar på inom det förebyggande arbetet med ANDT i länet. Deras åsikter filmades och användes vid en regional folkhälsokonferens som arrangerades av Folkhälsa och socialutveckling tillsammans med länsstyrelsen under våren.

- Öron-, näsa- halskliniken har genomfört en första patientnöjdhetsmätning bland barn för att inhämta resultat som kan bidra till verksamhetsutveckling.
- Barn och ungdomshälsan och Barn- och ungdomskliniken har två gånger under året genomfört patientnöjdhetsmätning där barn mellan 11-18 år fått möjlighet att delge sina åsikter. Resultatet används till att genomföra förbättringar i verksamheten.
- Barn och ungdomshälsans grupputbildningar kopplat till barns/ungdomars funktionsnedsättningar har utvärderats av barn och ungdomar kring t.ex. innehåll, delaktighet och hur utbildningen kan utvecklas.
- En kvalitativ och kvantitativ studie om ungdomars tillit till vuxna genomfördes med bl.a. 16 fokusgruppsintervjuer av ungdomar 16-19 år. Studien syftar till att få kunskap om ungdomars erfarenheter kring tillit till vuxna, vilka vuxna de har tillit till, samt vad som kan rasera respektive vad som kan öka tilliten.
- Länstrafiken har undersökt nöjdhet bland resande. Analysen av resandet visar att 15-19-åringar använder kollektiva färdmedel betydligt oftare än resenärer 20 år och äldre. Resorna sker till största del i form av skolskjuts som bekostas av hemkommunen men även i form av fritidsresande. Kundmätningar bland regelbundna resenärer (de som reser minst 1 gång/månad) visar att nöjdhetsvärdena för ungdomar mellan 15-19 år som föregående år ökat till att ligga i paritet med värdena för den övriga befolkningen istället sjunkit under 2017. Det försämrade värdet ska tolkas med viss försiktighet pga. den nya undersökningsmetodiken med webbenkäter istället för de tidigare telefonintervjuerna.

Kundnöjdhet	Ungdomar 15-19 år		Totalt resultat	
	2016	2017	2016	2017
Nöjd kundindex	75 %	65 %	72 %	68 %
Nöjdhet senaste resan	86 %	82 %	83 %	84 %
Förarens bemötande	82 %	74 %	81 %	80 %

- *Rätten till delaktighet och information:* Patientnämnden som tar emot synpunkter och klagomål har 2017 registrerat 80 ärenden som rör barn upp till 19 år (2016: 78 ärenden, 2015: 100 ärenden). Barnärenden motsvarar 8,9 procent av alla ärenden (2016: 7,8 procent, 2015: 11,5 procent). Ärenden inom vård och behandling är vanligast, följt av ärenden som rör klagomål på kommunikation. Kontaktsaker ser snarlik ut för vuxna.

Kontaktsak barn och unga	% 2015	% 2016	% 2017
Vård och behandling	42	43	39
Kommunikation	35	32	23
Organisation och tillgänglighet	14	8	16
Vårdansvar	2	4	10
Administrativ hantering	1	1	8
Medicinsk dokumentation och sekretess	3	7	5
Ekonomi	2	4	0
Ej vald eller övrigt	1	3,8	0

1.3 Goda levnadsvillkor för barn och arbetet mot barn som far illa

Region Kronoberg ska verka för att barn ska ha goda och jämlika levnadsvillkor samt en trygg och säker livsmiljö i Kronobergs län. Regionen har ett särskilt ansvar för att upptäcka och stödja barn som far illa.

- *Rätten till bästa uppnåeliga hälsa:* Barnkliniken och ambulansverksamheten har påbörjat utbildning i PEPP(Pediatric Education for Prehospital Professionals) för att ytterligare förbättra omvårdnaden av svårt sjuka barn.
 - En transportriktlinje för livshotande tillstånd hos barn som kommer från västra ländelen till Växjö är framtagen och fastställd.
 - *Rätten till goda levnadsvillkor:* Region Kronoberg och Länsstyrelsen Kronoberg har under 2017 arbetat fram en gemensam handlingsplan för Tobacco Endgame för att långsiktigt minska tobaksanvändningen bland unga och vuxna samt minska ojämlikheterna i hälsa och främja en förbättrad folkhälsa i befolkningen.
 - En vision för arbetet med barnens bästa är att i Kronoberg ges alla barn och unga förutsättningar att må bra och att slutföra gymnasieskolan utifrån sina egna möjligheter. I december genomfördes ett seminarium och en konferens med medverkande från Edinburgh och Highland, Skottland. Syftet var att sprida kunskap om Skottlands arbete med 'Getting it right for every child' och att ytterligare befästa det länsgensamma samarbetet för barnens bästa och barnets rättigheter.
 - Folkhälsa och social utveckling har genomfört ett utredningsuppdrag kring läns-gemensam organisering för insatser till barn och unga.
 - AV-media har genomfört utbildning inom Alternativa verktyg för att alla elever ska kunna tillgodo se sig undervisning utifrån varje individs behov och nivå.
 - Region Kronoberg har under året bidragit till ökad kompetens och kunskap i samverkan med olika aktörer i länet:
 - ökad medvetenhet bland barnhälsovårdspersonal och förskolepersonal kring användningen av digitala medier för att undvika barns och ungdomars ohälsa kopplat till skärmanvändning.
 - stöd till länets implementeringsarbete av ett förstärkt barn- och föräldraperspektiv inom missbruks- och beroendevården.
 - utbildning och handledning i lärverktyg med inriktning på kognitiva svårigheter för förskola och skola.
 - insatser i länets kommuner med inriktning på barn och unga med kognitiva svårigheter.
 - utbildningsdagar om barn, unga, föräldrar och internet som vänder sig till personal, elever och personal inom förskola och skola.
 - utbildning och kompetensutveckling för länets familjehem.
 - stöd och utveckling av föräldraskapsstöd i samarbete med länsstyrelsen och länets kommuner.
 - föreläsning om hedersrelaterat våld och förtryck för det länsövergripande nätverket Kvinnofrid Kronoberg.
-

- *Skydd mot våld och övergrepp, samt rätten till information:* Region Kronoberg har tillsammans med bl.a. Noaks Ark startat upp projektet Friends to friends med syfte att öka kunskapen kring sexuell och reproduktiv hälsa, liksom om rättigheter och skydd mot våld och övergrepp, bland nyanlända ungdomar.
 - *Skydd mot våld och övergrepp:* Folkhälsa och social utveckling har tillsammans med Kvinnokliniken implementerat verktyget SEXIT för att identifiera sexuellt risktagande hos ungdomar som uppsöker ungdomsmottagningen i Växjö och Ljungby.
 - Ambulansverksamheten har under året haft stort fokus på barn som far illa. Ett femtiotal orosanmälningar har lämnats till kommuner i länet.
 - Barn- och ungdomskliniken har utifrån regionens riktlinjer tagit fram arbetssätt för barn som närstående samt skydd mot våld och övergrepp.
 - Barnahus i Kronobergs län invigdes den 2 juni 2017 och är en samverkan mellan polis, åklagare, socialtjänst, barnmedicin samt barn- och ungdomspsykiatri, när misstanke finns om misshandel eller sexuella övergrepp mot barn och ungdomar 0-18 år. Målet är att ge barn som misstänks vara utsatta för brott, den hjälp de behöver i form av rättstrygghet, brottskydd, gott bemötande och stöd samt vid behov omgående kris- och behandlingsinsatser.
-

Nyckelaktivitet 2017	Mål	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Andel patienter under 18 år av dem som omfattas av vårdgarantin som fick komma på ett läkarbesök i primärvården inom 7 dagar (Helår)	100 %	96,8 %	97,5 %	94 %	94 %	94%
Andel patienter under 18 år som omfattas av vårdgarantin och utfört planerat läkarbesök i specialiserad vård inom 90 dagar (Helår)	100 %	97,5 %	95 %	97 %	78 %	88%
Andel patienter under 18 år som fått träffa läkare vid landstingets barnakut inom 4 timmar	≥90 %	-	85 %	94 %	95 %	95%
Andel patienter 1-17 år med livshotande tillstånd (prio 1) som nås av ambulans inom 10 minuter	≥60 %	-	63,4 %	63,2 %	57 %	58%
Andel remitterande patienter 1-18 år som träffar läkare på barnkliniken inom vårdgarantins 90 dagar.	90 %	99,6 %	97,9 %	97,2 %	95 %	98%
Andel patienter 6-18 år som fått ett besök inom 7 dagar på barn- och ungdomshälsan	90 %	-	29,6 %	90,3 %	58 %	28,3
Andel patienter under 18 år som omfattas av psykiatriöverenskommelsen som fått ett besök inom BUP inom 30 dagar (Faktisk väntetid helår)	80 %	96,8 %	97,5 %	91 %	81 %	48%
Andel patienter under 18 år som omfattas av psykiatriöverenskommelsen som har fått behandling inom 30 dagar (Faktisk väntetid helår)	80 %	97,3 %	94,3 %	91 %	73 %	62%
Andel patienter under 18 år som omfattas av psykiatriöverenskommelsen som fått behandling och utredning inom BUP inom 30 dagar (Faktisk väntetid helår)	80 %	58,1 %	74,4 %	75 %	45 %	48%
Andel patienter under 18 år som omfattas av psykiatriöverenskommelsen som fått fördjupad utredning inom BUP inom 30 dagar (Faktisk väntetid helår)	80 %	20 %	46,9 %	43,8 %	12 %	25%
Andel 1- och 2-åringar som har fått en hälsobedömning av sin tandhälsa inom tandvården.	95 %	-	89 %	96,5 %	95 %	85%
Andel besökta årskurs 3 och 5 i skolan av tandvården i det förebyggande arbetet för förbättrad munhälsa.	100 %	-	>95 %	> 95 %	94 %	87%

Kommentarer till tabellen ovan: Tillgängligheten till vård på barn- och ungdomskliniken och barnakuten samt till läkarbesök inom primärvården är fortsatt god. Tillgängligheten till specialistvården har ökat något under året. Däremot har tillgängligheten till familjehälsan och barn- och ungdomspsykiatri försämrats i förhållande till förra året. Inom barn- och ungdomshälsan beror försämringen fortsatt på ökade ansvarsområden som tagits över från BUP. Situationen inom barn- och ungdomspsykiatri har förbättrats något men det är fortsatt besvärande läge med personalbrist och långvarig ansträngd arbetssituation.

1.4 Region Kronoberg som barnrättsbaserad verksamhet

Region Kronoberg arbetar utifrån ”Strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige” för att förverkliga Barnkonventionens principer och krav inom alla verksamheter där barn är berörda.

- Baserat på ’Policyn för lika möjligheter och rättigheter i en hållbar Region Kronoberg’ har alla förtroendevalda, chefer och anställda haft möjlighet att gå en webbaserad basutbildning i diskrimineringsgrunderna. Under 2017 har sammanlagt 939 personer deltagit i utbildningen, motsvarande 15,7 % av all personal.
 - Under året utsågs 34 familjeombud från olika verksamheter inom hälso- och sjukvården. Deras uppdrag är att uppmärksamma och stärka verksamheterna kring barn som far illa, våld i nära relationer och barn som närstående. De deltog i slutet av året i en gemensam obligatorisk grundutbildningsdag.
 - Inom barn och ungdomshälsan tas barnrättsbaserat beslut fram i samband med genomgång/utveckling av samtliga vårdprocesser för likvärdig habilitering.
 - Klinisk kemi har tagit fram specifika referensvärden för analyser på barn och även larmvärden för barn.
 - Två vårdcentraler har tillsammans med projektledaren för våld i nära relationer och barn som far illa utvecklat rutiner kring våld i nära relationer och barn som far illa.
 - Psykiatrin har under året stärkt den interna kompetensen kring barn som närstående och barn som far illa på följande sätt:
 - Utveckling av lokala rutiner för det praktiska arbetet.
 - Startat upp ett bibliotek med böcker, filmer, foldrar m.m. som rör barn som far illa, barn som närstående och våld i nära relationer.
 - Tagit fram så kallat talarmanus/lathund till närstående inför orosanmälan.
 - Gjort en översyn av vårdenheternas ”barnvänlighet” som när det gäller utbud av leksaker och utformning av besöksrum.
 - Region Kronoberg har under året ökat den interna kompetensen och kunskapen inom olika aspekter av barnrättsbaserad verksamhet:
 - Genomfört utbildning med syfte att personal ska bli trygga att samtala med unga nyanlända om frågor som rör hälsa, sexualitet och jämställdhet.
 - Genomfört utbildningar i samtalsmetoden BRA-samtal.
 - Genomfört utbildningar för hälso- och sjukvårdspersonal vid en mängd tillfällen kring barn som far illa, hot och våld i nära relationer samt om hedersrelaterat våld och övergrepp.
-

1.5 Kommentarer till barnbokslutet

Detta barnbokslut fångar en bråkdel av alla de aktiviteter som Region Kronobergs olika verksamhetsområden har gjort under 2017 för att stärka barnets rättigheter i länet. Det finns dock ett antal områden som behöver fortsatt uppmärksamhet för att säkerställa barns rättigheter inom hälso- och sjukvården:

- Situationen på barn och ungdomspsykiatrin samt familjehälsan medför att barnets rätt till vård och behandling för psykisk ohälsa i stora delar är satt ur spel. Den allvarliga effekt detta kan få för barnets långsiktiga hälsa och utveckling kräver förnyade tag för att tillgodose barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa och likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård.
- Barns utveckling och långsiktiga hälsa är beroende av att de får tillgång till läkarbesök, utredning och behandling i rimlig tid. Den fortsatta utmaningen med att tillsätta vakanta tjänster inom hälso- och sjukvården riskerar att påverka barns rättigheter till bästa uppnåeliga hälsa och likvärdig tillgång till hälso- och sjukvården.
- Det finns ett behov av att stärka dokumentationen av våldsutsatthet på ett rättssäkert och uppföljningsbart sätt i journalsystemet. Detta för att säkerställa hälso- och sjukvårdens ansvar att uppmärksamma och anmäla oro för att barn far illa, men även för att möjliggöra uppföljning och utvärdering av hälso- och sjukvårdens insatser inom området.
- Barnrättsbaserade beslutsunderlag har använts inom hälso- och sjukvården i begränsad omfattning vid övergripande verksamhetsförändringar som påverkar barn. Barnrättsbaserade beslutsunderlag saknas fortsatt för politiska beslut som påverkar barn och ungdomar i Kronoberg.

Genom tillsättandet av familjeombudsstrukturen har det regionala och strategiska arbetet med barn som far illa, barn som närstående samt barn i hemmiljöer där det förekommer våld i nära relationer stärkts. Den fortsatta utvecklingen av familjeombuden och deras strukturella stöd till verksamheterna skapar goda förutsättningar för Region Kronobergs barnrättsarbete framgent.

Avslutningsvis har det breda länsgemensamma åtagandet för att utveckla ”barnets bästa i Kronoberg” skapat goda förutsättningarna för nydanande samverkansformer. Det är en gemensam satsning med en spännande potential att stärka uppfyllandet av barns rättigheter i länet.
